

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 4/2020-54

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. marca 2020 v pléne zloženom z predsedu pléna Ivana Fiačana a zo sudcov Jany Baricovej, Ladislava Duditša, Rastislava Kaššáka, Miloša Maďara, Petra Molnára a Martina Vernarského prerokoval oznámenie sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky Libora Duľa, Miroslava Duriša, Jany Laššákovvej, Mojmíra Mamojku, Petra Straku a Ľuboša Szigetiho o dôvodoch ich vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 523/2020 pre možný pomer k [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], sudkyňi Krajského súdu v Bratislave s dočasne pozastaveným výkonom funkcie sudcu, a takto

r o z h o d o l :

1. Sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky Libor Duľa, Miroslav Duriš, Jana Laššáková, Mojmír Mamojka, Peter Straka a Ľuboš Szigeti **n i e s ú v y l ú č e n í** z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 523/2020.

2. Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky o nevyklúčení sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 523/2020 **n a d o b ú d a** právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav a oznámenie možných dôvodov vylúčenia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. marca 2020 doručená žiadosť generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podľa čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a § 226 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o súhlas na vzatie do väzby [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], sudkyne Krajského súdu v Bratislave s dočasne pozastaveným výkonom funkcie sudcu.

2. Sudca ústavného súdu Libor Duľa oznámením z 12. marca 2020 v súlade s ustanovením § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde predsedovi ústavného súdu oznámil:

„[REDAKOVANÉ] dlhoročne poznám, a rovnako vo svojej skoršej funkcii sudcu všeobecného súdnictva a predsedu trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky som s ňou mnohokrát prišiel do kontaktu predovšetkým ako so štátnou tajomníčkou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, vrátane spoločenských stretnutí a podujatí v sudcovskej a právnickej komunite, keď náš vzájomný kontakt bol spojený aj s obvyklým kolegiálnym priateľstvom. Tým je, bez ohľadu na mnou subjektívne garantovaný profesionálny prístup k rozhodovaniu zodpovedajúci výkonu funkcie sudcu ústavného súdu, splnená premisa podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde, teda možnosť mať pochybnosti o mojej nezaujatosti so zreteľom pomer k účastníkovi konania, resp. obom dotknutým účastníckam. Plním teda povinnosť podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde a oznamujem vyššie uvedené skutočnosti na účel rozhodnutia pléna ústavného súdu podľa § 51 zákona o ústavnom súde, či som vylúčený z konania a rozhodovania vo vyššie označenej veci.“

2.1 Sudca ústavného súdu Miroslav Duriš oznámením z 12. marca 2020 v súlade s ustanovením § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde predsedovi ústavného súdu oznámil:

„**██████████** taktiež dlhoročne poznám a v mojej skoršej funkcii prezidenta Notárskej komory som s ňou mnohokrát prišiel do kontaktu ako so štátnou tajomníčkou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, vrátane spoločenských stretnutí a podujatí na ktorých reprezentovala rezort spravodlivosti a na ktorých sa náš profesionálny vzťah menil na vzťah kolegiálny až priateľský. Osobné kontakty s ňou ale neudržiavam. Tým je, bez ohľadu na mnou subjektívne garantovaný profesionálny prístup k rozhodovaniu zodpovedajúci výkonu funkcie sudcu ústavného súdu, splnená premisa podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde, teda možnosť mať pochybnosti o mojej nezaujatosti so zreteľom pomer k uvedeným osobám.“

2.2 Sudkyňa ústavného súdu Jana Laššáková oznámením z 12. marca 2020 v súlade s ustanovením § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde predsedovi ústavného súdu oznámila:

„**██████████** poznám od roku 2012, keď sme spolu kandidovali za poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky a následne - ako so štátnou tajomníčkou - som s ňou komunikovala legislatívne návrhy. Tým je, bez ohľadu na mnou subjektívne garantovaný profesionálny prístup k rozhodovaniu zodpovedajúci výkonu funkcie sudcu ústavného súdu, splnená premisa podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde, teda možnosť mať pochybnosti o mojej nezaujatosti so zreteľom na pomer k účastníkovi konania, resp. k účastníčke.“

2.3 Sudca ústavného súdu Mojmir Mamojka oznámením z 12. marca 2020 v súlade s ustanovením § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde predsedovi ústavného súdu oznámil:

„Ako predseda Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky som bol s menovanou **██████████** v kontakte pri predkladaní návrhov zákonov, ktoré menovaná prezentovala pred týmto výborom. Tým je, bez ohľadu na mnou subjektívne garantovaný profesionálny prístup k rozhodovaniu zodpovedajúci výkonu funkcie sudcu ústavného súdu, splnená premisa podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde, teda možnosť mať pochybnosti o mojej nezaujatosti so zreteľom na pomer k účastníkovi konania, resp. k účastníčke.“

2.4 Sudca ústavného súdu Peter Straka oznámením z 12. marca 2020 v súlade s ustanovením § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde predsedovi ústavného súdu oznámil:

„Vo vzťahu k [REDAKOVANÉ] sa rovnako necítim byť subjektívne zaujatý, no objektívne môžu vzniknúť pochybnosti o mojej nestrannosti v súvislosti s tým, že som sa zúčastnil viacerých odborných podujatí sudcov aj s neformálnym spoločenským posedením, na ktorých bola prítomná aj uvedená sudkyňa.“

2.5 Sudca ústavného súdu Ľuboš Szigeti oznámením z 12. marca 2020 v súlade s ustanovením § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde predsedovi ústavného súdu oznámil:

« [REDAKOVANÉ] poznám dlhé roky, spolu sme pôsobili v stavovskej organizácii „Združenie sudcov Slovenska“. S menovanou si tykám a bol som v kontakte s ňou za moje predchádzajúce pôsobenie predsedu súdu ako so štátnou tajomníčkou. Tým je, bez ohľadu na mnou subjektívne garantovaný profesionálny prístup k rozhodovaniu zodpovedajúci výkonu funkcie sudcu ústavného súdu, splnená premisa podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde, teda možnosť mať pochybnosti o mojej nezaujatosti so zreteľom na pomer k účastníkovi konania, resp. k účastníčke.»

II.

Relevantná právna úprava

3. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

Podľa § 51 ods. 1 prvej s druhej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v pléne ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje plénum ústavného súdu. Sudca ústavného súdu, proti ktorému bola vznesená námietka zaujatosti účastníkom konania, ktorý vyhlásil svoju zaujatosť vo veci alebo ktorý oznámil dôvody vylúčenia podľa

§ 49 ods. 4, sa hlasovania o svojom vylúčení a hlasovania o vylúčení iného sudcu ústavného súdu nezúčastní.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

4. Ústavný súd už vo svojej predošlej judikatúre konštatoval, že z pohľadu práva na nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) dve previazané stránky nestrannosti a judikatúru k nim rozvíja už viac ako 30 rokov (porov. Piersack v. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok ESLP z 1. 10. 1982; Pohoska v. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok ESLP z 10. 1. 2012). Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomennými testami. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to jednak vo všeobecnosti (porov. Olujić v. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok ESLP z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (porov. Kinský v. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok ESLP z 9. 2. 2012, bod 87). Pri rozhodovaní o tom, či v danom prípade existuje legitímny dôvod na obavy, že istý sudca nie je nestranný, hľadisko namietateľa je dôležité, ale nie je rozhodujúce; rozhodujúce je, či tieto obavy môžu byť považované za objektívne odôvodnené (porov. Thorgeir Thorgeirson v. Island, sťažnosť č. 13778/88, rozsudok ESLP z 25. 6. 1992, bod 51).

4.1 Východiskom je subjektívny test, v ktorom sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu, resp. jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Na subjektívny test plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosti z hľadiska jeho nestrannosti. Tu je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie (ne)strannosti („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“).

5. Podstatou oznámení sudcov ústavného súdu Libora Duřu, Miroslava Duriša, Jany Laššákovej, Mojmíra Mamojku, Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (ďalej aj „dotknutí

sudcovia“) o dôvodoch ich možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci vedenej pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 523/2020 je skutočnosť, že sudcovia ústavného súdu sa osobne poznajú s [REDAKOVANÉ], sudkyňou Krajského súdu v Bratislave s dočasne pozastaveným výkonom funkcie sudcu, a prišli s ňou viackrát pracovne do kontaktu.

5.1 V rámci dôvodov vylúčenia sudcu ústavného súdu ustanovených v § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde je potrebné uviesť, že predpoklad vylúčenia dotknutých sudcov ústavného súdu opísaný ako „*pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom*“ naplnený vo veci oznámenia dotknutých sudcov ústavného súdu nie je.

5.2 Dotknutí sudcovia ústavného súdu nie sú v príbuzenskom vzťahu s [REDAKOVANÉ], jej blízkou osobou, s jej právnym zástupcom pred ústavným súdom alebo pred všeobecnými súdmi.

5.3 Známosť medzi dotknutými sudcami ústavného súdu a [REDAKOVANÉ] je známosť profesijná, bez intenzívnejších alebo osobnejších vzťahov a bez periodického osobného kontaktu nesúvisiaceho s profesijnou činnosťou (minulou alebo súčasnou) dotknutých sudcov ústavného súdu. V tejto súvislosti je teda možnú zaujatosť na základe oznámenia dotknutých sudcov ústavného súdu nutné vykladať o to reštriktívnejšie.

5.4 Vec dotknutých sudcov ústavného súdu tak v prvom rade nevykazuje explicitnosť a intenzitu predpojatosti, ktorá by spadala pod subjektívny test.

5.5 Pri skúmaní nestrannosti dotknutých sudcov ústavného súdu z objektívneho hľadiska neexistuje zistiteľná skutočnosť, ktorá môže vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti dotknutých sudcov ústavného súdu, keďže súvislosť medzi označeným profesijným vzťahom dotknutých sudcov ústavného súdu s [REDAKOVANÉ] na jednej strane a konaním pred ústavným súdom sp. zn. Rvp 523/2020 na strane druhej je nepriama a príliš abstraktná k nadobudnutiu konkrétnejšej objektívnej pochybnosti

o zaujatosti dotknutých sudcov ústavného súdu vo veci vedenej pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 523/2020.

5.6 Ústavný súd je preto presvedčený, že vnímanie nestrannosti dotknutých sudcov ústavného súdu v predmetnej veci sp. zn. Rvp 523/2020 si nevyžaduje vylúčenie dotknutých sudcov ústavného súdu z rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 523/2020, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

6. Vzhľadom na zákonnú požiadavku na bezodkladnosť rozhodovania ústavného súdu o žiadosti generálneho prokurátora podľa § 227 zákona o ústavnom súde ústavný súd rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie o nevyhlúčení dotknutých sudcov ústavného súdu z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 523/2020 nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2020

Ivan Fiačan
predseda pléna Ústavného súdu
Slovenskej republiky